

Plan van aanpak Naar een dementievriendelijke gemeente Rijswijk

1. Waarom werken aan een dementievriendelijke gemeente?

Het aantal mensen met dementie neemt de komende jaren toe. Statistisch gezien krijgt 1 op de 5 mensen dementie. Omdat we steeds ouder worden, de samenleving vergrijst, stijgt het aantal mensen met dementie landelijk in 2040 naar verwachting naar 550.000. In Rijswijk ging het in 2021 om 1.200 mensen en de prognoses geven aan dat er in 2025 in Rijswijk 1.300 mensen met dementie zullen zijn, in 2030 1.500 mensen en in 2050 2.700 mensen. Dat betekent dat steeds meer mensen, zelf of in hun omgeving, privé of zakelijk, met dementie te maken krijgen.

Als gemeente en als gemeentelijke organisatie staan we met dementie voor een uitdaging. De gemeente wil inclusiever worden voor een toenemend aantal mensen met dementie. Bovendien wonen mensen langer thuis, zij het met de nodige ondersteuning. Dat betekent niet alleen voor deze mensen zelf, maar ook voor hun omgeving een uitdaging en vraagt ook meer van mantelzorgers. De gemeente zal deze uitdagingen niet als enige partij aangaan, maar speelt in het hele proces wel een aanjagende rol.

De gemeenteraad heeft in haar vergadering van 8 november 2022 de motie “Naar een dementievriendelijke gemeente Rijswijk” aangenomen en het college opdracht gegeven om in deze collegeperiode 2023-2026 dementievriendelijke gemeente te worden.

‘Dementievriendelijke gemeenten’ is een initiatief van Alzheimer Nederland en het Ministerie van VWS.

De stappen die we willen gaan zetten om een dementievriendelijke gemeente te worden moeten ertoe leiden dat we in Rijswijk anders gaan kijken naar mensen met dementie. Dat in de omgang met hen onze focus verschuift van wat zij niet meer kunnen naar wat ze nog wel kunnen. Mensen met dementie worden namelijk niet alleen geconfronteerd met de beperkingen van de ziekte. De ziekte heeft ook invloed op hun zelfvertrouwen, op hun omgeving en op hoe de omgeving naar hen kijkt en op hen reageert. Deze wisselwerking heeft invloed op de ontwikkeling van de ziekte en die wisselwerking kan doorbroken worden als bij de omgang met en ondersteuning van mensen met dementie de focus ligt op wat wél kan in plaats van op wat niet meer kan. Door die andere benadering groeit het zelfvertrouwen van de persoon met dementie en kan deze persoon mee blijven doen in de samenleving.

2. Stap voor stap op weg naar een dementievriendelijke gemeente

Om een dementievriendelijke gemeente te worden willen we onderstaande zeven stappen zetten. De eerste vier stappen worden door Alzheimer Nederland genoemd als basis voor het predicaat dementievriendelijke gemeente.

2.1 De Dementie scan

De eerste stap op weg naar dementievriendelijke gemeente is het invullen van de dementiescan. Die stap hebben we in het eerste half jaar 2023 gezet. Gemeentelijke collega's hebben samen met vrijwilligers van Alzheimer Nederland afdeling Haaglanden de dementiescan ingevuld. Uit de dementiescan Rijswijk blijkt dat er met name stappen gezet kunnen worden qua beleidsvorming en deskundigheidsbevordering.

Aanbevelingen

Op basis van de dementiescan hebben we van Alzheimer Nederland/afdeling Haaglanden een aantal aanbevelingen ontvangen over wat we in Rijswijk zouden kunnen doen. Een aantal adviezen uit de aanbevelingen pakken we via dit plan van aanpak direct op. We gaan samen met een werkgroep de aandacht voor dementievriendelijke gemeente Rijswijk de komende jaren levend houden; we zetten actief in op communicatie en training van gemeentelijke collega's, zetten in op communicatie over omgang met mensen met dementie richting inwoners, bedrijven en verenigingen. We blijven ons natuurlijk inzetten voor de ondersteuning van mantelzorgers, kopen respijtzorg in en leggen voor het onderwerp wonen met dementie de link met de Woonzorgvisie.

2.2. De gemeentelijke organisatie wordt dementievriendelijk(er)

Als eerste zetten we ons in om als gemeentelijke organisatie dementievriendelijk te worden:

- We organiseren trainingen voor de gemeentelijke medewerkers die veel met inwoners te maken hebben, voor medewerkers van Welzijn Rijswijk en voor het ouderennetwerk. Een training kost € 15. We gaan uit van 100 deelnemers per jaar.
- We kijken ook of en hoe we in het Huis van de Stad rekening kunnen houden met een dementievriendelijke inrichting.

2.3. We stellen een werkgroep dementie in

Om de aandacht voor dementievriendelijke gemeente Rijswijk goed te borgen en levend te houden gaf Alzheimer Nederland de aanbeveling om een werkgroep hiervoor op te zetten. Zo'n werkgroep kan bestaan uit vertegenwoordigers van de gemeente, professionals, vrijwilligers, mensen met dementie en mantelzorgers. De werkgroep signaleert wat er nodig is, zet activiteiten in gang en de werkgroepleden kunnen als ambassadeurs van het thema optreden. We werken aan een goede verankering van het thema in de organisatie hetzij via een eigen werkgroep danwel door aan te sluiten bij bestaande structuren en/of werkgroepen.

2.4. We communiceren naar inwoners hoe om te gaan met mensen met dementie

We gaan aan de slag om het bewustzijn over dementievriendelijkheid onder inwoners te bevorderen. Er is informatiemateriaal en er zijn trainingen beschikbaar. We zetten onze communicatiekanalen in om inwoners te informeren over het omgaan met dementie. De communicatie richting inwoners kan op verschillende manieren ingevuld worden:

- het voorlichtingsmateriaal van Alzheimer Nederland verspreiden over locaties in Rijswijk
- bekendheid geven aan speciale activiteiten in Rijswijk voor mensen met dementie, via de media van de gemeente, de brochure Prettig Wonen in Rijswijk van Welzijn Rijswijk, etc. .
- bekendheid geven aan (gratis) trainingen en bijeenkomsten voor sport-, muziek- en hobbyverenigingen. De collega's van Rijswijk Doet en de verenigingsondersteuners van Haaglanden Beweegt kunnen hierbij een intermediaire rol vervullen.
- het taboe rondom het ziekteproces dementie proberen te doorbreken door mensen te laten zien dat mensen met dementie nog steeds een waardevolle bijdrage kunnen leveren.

2.5. We faciliteren een Alzheimer Café/Trefpunt als informatie- en ontmoetingspunt voor een brede groep van mensen met dementie en hun naasten

Een informatie- en ontmoetingspunt in de vorm van een Alzheimer Café of Trefpunt heeft in het kader van dementievriendelijke gemeente en binnen de ondersteuning van mantelzorgers een belangrijke functie. Rijswijk kent al jaren een Alzheimer Café. Medio 2023 werken we samen met Florence, Cardia, Welzijn Rijswijk en Alzheimer Nederland/regio Haaglanden aan

een doorstart van het Alzheimer Café/Trefpunt vanuit de ambitie om dit informatie- en ontmoetingspunt voor mensen met dementie en hun naasten een goede basis en continuïteit te geven. Onze insteek is een voorziening te faciliteren voor een brede doelgroep. We inventariseren hoe het Alzheimer Café/Trefpunt in Rijswijk ook mensen met een niet-westerse achtergrond met dementie en hun naasten kan bereiken en voor hen een functie kan vervullen. De kosten voor een Alzheimer Café/Trefpunt bedragen € 5.000. Florence, Cardia en Welzijn Rijswijk kunnen aan hun bijdragen invullen door het ter beschikking stellen van een locatie, koffie/thee en van menskracht. Als gemeente willen we bijdragen met een subsidie van € 2.500 per jaar.

2.6. We geven aandacht aan activiteiten voor mensen met dementie

Samen met Florence, Cardia, Welzijn Rijswijk en het Dementienetwerk Haaglanden inventariseren we de activiteiten voor mensen met dementie en hun naasten, bijv. qua dagbesteding en/of kortere activiteiten. De insteek is ervoor te zorgen dat het aanbod bekend is. We willen zo mogelijk ook kijken of dit aanbod aansluit op de vraag.

2.7. We moedigen bedrijven en verenigingen aan om dementievriendelijk(er) te worden

- **Bedrijven**

Omdat dementie steeds vaker voorkomt groeit de kans dat mensen er op hun werk mee te maken krijgen. Er bestaan diverse online-trainingen waarin medewerkers leren hoe ze signalen van dementie kunnen herkennen en de service hierop aan kunnen passen. Zo zijn er online trainingen voor woningcorporaties, voor de retail, voor de horeca, voor banken, voor mondzorgpraktijken, voor de taxiwereld, in het OV. Organisaties met een winstoogmerk kunnen voor € 15 per persoon een training op locatie bij Alzheimer Nederland volgen. In contact met deze bedrijven vragen we ook aandacht voor mantelzorgvriendelijk beleid voor de medewerkers die mantelzorg verlenen aan mensen met dementie (en daarmee alle werkende mantelzorgers in deze bedrijven).

- **Verenigingen**

Het netwerk Samendementievriendelijk biedt voor de sport-, muziek- en hobby- verenigingen een gratis themabijeenkomst, waarin medewerkers en vrijwilligers laagdrempelige en gemakkelijke handvaten krijgen, zodat iedereen mee kan blijven doen: ook mensen met dementie. De trainers laten interactief met filmpjes, voorbeelden en oefeningen zien hoe je signalen van dementie kunt herkennen en hoe je goed kunt omgaan met mensen met dementie. Voor mensen in verenigingen is het ook goed om te weten naar welke organisatie ze eventueel kunnen doorverwijzen. Organisaties zonder winstoogmerk, zoals verenigingen, stichtingen, vrijwilligersorganisatie, kunnen gratis trainingen volgen.

3. Meerjarenplanning en begroting

2023

Najaar 2023 ligt de focus op de doorstart van een informatie- en ontmoetingspunt voor mensen met dementie en hun naasten in Rijswijk. Gelijktijdig bereiden we een trainingsprogramma voor de diverse geledingen van de gemeentelijke organisatie in 2024 voor. We nodigen collega's, zorgprofessionals en andere mensen uit om in de werkgroep mee te denken hoe we de aandacht voor dementievriendelijk Rijswijk levend houden en borgen.

2024/2025

In 2024 gaan de gemeentelijke collega's op training. We benaderen bedrijven en organisaties in Rijswijk met de vraag om intern aandacht te geven aan de omgang met mensen met dementie en hen te wijzen op de mogelijkheden om een training te volgen. We gaan aan de slag met de communicatie gericht op de inwoners en zetten beschikbare communicatie-materialen uit via diverse kanalen. We werken aan een goede ondersteuning van Rijswijkse inwoners met een niet-westerse achtergrond met dementie en hun naasten.

2026

In 2026 gaan we opnieuw een dementiescan invullen om te zien welke resultaten bereikt zijn en waar op dat moment voor de daaropvolgende jaren de uitdagingen liggen.

Begroting

	2023	2024	2025	2026
Dementiescan				
Gemeente dementievriendelijk (trainingen)	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
Werkgroep dementievriendelijk Rijswijk		€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Inwoners dementievriendelijk (communicatie)		€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Alzheimer Café/Trefpunt	€ 1.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
Activiteiten voor mensen met dementie		€ 500	€ 500	€ 500
Bedrijven/verenigingen dementievriendelijk		€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
Totaal	€ 3.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Dekking vanuit FCL	66.700101 transitie mantelzorg	66.220501 mantelzorg	66.220501 mantelzorg	66.220501 mantelzorg